

HELP UKRAINE

The fellowship of Ukraine

Een Reisverslag

12 oktober 2022. Terug in Nederland. Het voelt vreemd en surrealistisch. De generatoren en de medical supplies hebben hun weg gevonden naar de ziekenhuizen en de combat support hospitals. Namen als Kiev, Pidhaine, Kharkiv en Kupiansk zoemen nog steeds rond in mijn hoofd. Eindeloos lange wegen met checkpoints. Wachtwoorden, paspoortcontroles en nors kijkende mannen met doorgeladen wapens. Het is gek, maar na verloop van tijd ga je het allemaal een beetje normaal vinden. Het is moeilijk om je voor te stellen dat dit een half jaar geleden een land was met een rijke historie dat aansluiting zocht bij Europa en de NATO. We hebben veel mensen gesproken en veel gezien. Te veel misschien.

Ongemerkt worden we meegezogen in de oorlog. Kapotgeschoten gebouwen, een ziekenhuis zonder ramen, velden met uitgebloeide zonnebloemen die allang geoogst hadden moeten worden en het eens zo vredige dorpje Pidhaine dat tijdens de invasie voor tachtig procent met de grond gelijk werd gemaakt. De landerijen liggen bezaaid met cluster submunitie. De ouders van Benjamin Galli, de Nederlandse soldaat die 11 september sneuvelde, reizen met ons mee. In Kiev logeren we in het appartement van de man van Anna. Zij heeft een paar maanden met haar zus Irina als vluchteling in Aalsmeer gewoond en in de bakkerij van Vooges gewerkt. Het is een grauw klassiek socialistisch bouwwerk uit de jaren vijftig. Soms hebben we warm water, soms bruin water en soms helemaal geen water. Verder een mooie betonnen badkamer en een levensgevaarlijke lift waar Kristin geen gebruik van durft te maken. Wat wil je nog meer? We hebben tussen alle ellende door ook gelachen. Elke dag gaat het luchtalarm een paar keer af en het zijn geen oefeningen.

Ben Lucky heeft zich inmiddels bij ons aangesloten. Hij is bataljonsarts bij het International Legion en leuke vent. We hebben de generatoren en medical supplies opgeslagen in de kelder van een oud gebouw in Kiev. Hier ligt ook het originele schilderij dat gebruikt werd als ontwerp voor de postzegel van Slangeneiland. Hiervandaan hebben we alles gedistribueerd naar de verschillende locaties; De politiepost van Kharkiv, het 92ste bataljon, de Alpha en Bravo compagnie en het ziekenhuis van Mikolajev. Met een militair konvooi rijden we mee naar Kupiansk. De frontlinie. Het dorpje is bijna helemaal verlaten. Kapotgeschoten huizen en een watertank in het midden van het plein. Een oude vrouw vraagt of we misschien wat kaarsen bij ons hebben. Het GSM net werkt hier allang niet meer.

We wachten. Uit het niets komen er drie pick-up trucks aangereden met militairen van het International Legion. Een vrouwelijke arts van een Combat Support Hospital stapt uit en loopt naar me toe. Ze krijgen hier niet zo vaak bezoekers meer. Als ze hoort dat we een generator bij ons hebben slaat ze huilend haar armen om me heen. Ik weet niet wat ik moet zeggen.

Ik kijk naar de lachende gezichten van mannen in de bloei van hun leven en vraag me af hoeveel er nog zullen zijn als ik straks terugkom. Op de achtergrond het ziekmakende geluid van een artilleriebeschieting dichtbij. Iemand is niet blij met onze komst.

Op bezoek bij twee gewonde militairen van het International Legion in het ziekenhuis van Kharkiv. Mannen van rond vijftwintig. Ze hebben een mortierbeschieting overleefd en de jongste wacht op een kaakreconstructie. Ze willen zo snel mogelijk weer terug naar het front als het kan. Daarna op weg naar het mortuarium voor de identificatie van het lichaam van Rory Mason. Rory sneuvelde op 28 september tijdens het verdedigen van een brug in de omgeving van Kharkiv. Hij werd 23 jaar oud.

De binnenplaats van het mortuarium lijkt op een scène uit een dystopische film. Er staat een grote legertent en het lichaam van Rory ligt op een oude stalen brancard. Hij komt zo van het slagveld en ziet er niet best uit. Het is zomers warm en er is onvoldoende koeling beschikbaar.

Op de grond liggen de naakte lichamen van een jonge vrouw, een kind een jonge man en nog wat mensen. De geur is overweldigend en zit s'avonds nog in je neus. Ik ben niet bang voor de confrontatie maar het maakt me wel heel verdrietig. Ben, de arts die met ons meereist, is not amused en wil weten waarom de lichamen niet bedekt zijn. De patholoog anatoom kijkt hem aan met een vermoeide blik en schudt zijn hoofd.

Terug naar ons safe-house in Kharkiv. Wachten op de vrouw en de moeder van Steve Munroe. Steve heeft tijdens een mortierbeschieting een granaatscherf in zijn hoofd gekregen en is hersendood. Toen ze s'avonds laat arriveerden was hij net overleden. De reactie van zijn vrouw zit nog steeds in mijn geheugen gegrift; "how is that possible?" Niemand van ons kon een zinnig antwoord bedenken. Twee dagen later is er een korte afscheidsdienst voor Rory en Steve in het mortuarium van Kharkiv. Ze liggen broederlijk naast elkaar en er staan acht soldaten van hun eenheid om hen heen voor een laatste vaarwel. Een moment dat ik nooit meer zal vergeten.

Buiten wordt de sergeant aangesproken door een verpleegster. Hij begrijpt niet wat ze zegt en er wordt een tolk bijgehaald. Ze maakt zich zorgen over de blik in zijn ogen. Teveel gezien en teveel verloren, zoals iedereen hier. De dienstdoende arts wijst naar me en vraagt aan de tolk waarom ik hier nog steeds ben om te helpen. Ik mompel iets dat het inmiddels ook mijn oorlog is geworden en dat niets doen allang geen optie meer is. Hij glimlacht even, legt zijn hand op zijn hart en loopt weg.

Als alles voorbij is lunchen we met elkaar buiten in de zon. Het voelt vreemd, alsof er even niets aan de hand is. Een gevechtseenheid van het Oekraïense leger komt toevallig voorbij en betuigen hun respect aan de moeder en de vrouw van Steve. Het maakt veel indruk en voelt als een soort symbolische afsluiting.

De commandant van Steve stapt naar voren en overhandigt een doosje aan zijn moeder. De legerleiding heeft besloten om Steve één van de hoogste militaire onderscheidingen toe te kennen voor bijzondere moed. Als we willen afrekenen haalt de eigenaar van het restaurant 30 procent van de prijs af en krijgen we twee volle tassen met drank mee naar huis

S'avonds gaat het luchtalarm weer af en liggen we onder vuur. Eerst raketten en daarna artillerie, ongeveer 500 meter bij ons vandaan. Doffe klappen die die je buikvlies laten trillen. Je realiseert jezelf dat de dood maar een paar honderd meter bij je vandaan is en hoe betrekkelijk het leven is.

We liggen met M4 karabijnen op de grond te wachten omdat de Russen soms van dit soort gelegenheden gebruik maken om wat gijzelaars mee te nemen. Het voelt alsof ik in een verkeerde film ben beland.

Overdag wordt Kharkiv onder vuur genomen en zijn we op weg met de laatste medical supplies naar het ziekenhuis. Boven de herrie van onze vrachtwagen uit hoor je de raketten inslaan. Veel te dichtbij. Na een tijdje besluiten we om de schuilkelder toch maar op te zoeken omdat we ook graag weer een keer levend naar huis willen. Naast me op de bank in de bunker probeert een Oekraïense soldaat een gesprek met me aan te knopen. Het duurt even voor dat ik het in de gaten heb. Hij heeft twee granaatscherven in zijn buik en begint weg te zakken. Ik vraag Ben om naar hem te kijken. Na een uur begint het weer een beetje rustig te worden en wordt de soldaat afgevoerd naar de ok.

Weer terug naar Kiev. Ook hier begint de hel langzaam los te barsten. Poetin is waarschijnlijk niet zo blij met het opgeblazen wegdek van zijn brug op de Krim. We krijgen opdracht van het Oekraïense ministerie van defensie om het land zo snel mogelijk te verlaten nu het nog kan. Ik denk dat ze het ook wel handig vinden als we blijven leven, voor in de toekomst. Ben heeft een auto kunnen regelen en de ochtend rijden we met de moeder en vrouw van Steve naar Warschau. Onderweg zien we nog wat raketten langs de weg inslaan maar daar hebben we geen last meer van. Wel nog even ruzie gehad met een wild zwijn dat op de snelweg in Polen tussen de voorwielen sprong en de ophanging van de radiator sloopte.

Nadat we de vrouw, de moeder van Steve en Ben in Warschau hebben afgeleverd bij het hotel rijden Kristin en ik door naar Nederland. Weer thuis...

Zonder jullie; sponsors, donateurs, het thuisfront en alle mensen die ons gesteund hebben was deze operatie niet mogelijk geweest. Jullie maakten het verschil. Het is geen druppel op een gloeiende plaat geweest. Alle bijdragen, de generatoren en de medical supplies maken het verschil tussen leven en dood.

Bedankt allemaal.

En wij? Wij hebben daar een belofte gedaan en we komen terug.

Frank Klaassen

Frank-klaassen@hotmail.com